

5

5 Neformalna naselja in vertikalno urbano kmetovanje, La Quebrada Navarro, Quito, Ekvador, 2010
Prebivalci neformalnih naselij v globelih Quita prakticirajo eksistenčno kmetovanje, ki se prilagaja svojevrstni topografiji. Od leta 2010 Pablo Molestina in Catherine Venart skupaj z nemškimi in s kanadskimi študenti razvijajo predloge za ohranitve tega kompleksnega eko sistema in njegove rabe.

foto Catherine Venart

6

6 Arturo Ortiz Struck, Gabion House, Chimalhuacán, Mehika
Arhitekt Arturo Ortiz Struck in njegov studio Taller Territorial de México sta v sodelovanju s sedemnajstimi družinami razvila hišo Gabion. Temeljni na principih in znanju neformalne gradnje, zgrajena pa je lahko v sedmih dneh.

foto Arturo Ortiz Struck

Elke Krasny (Dunaj) je teoretičarka kulture, kustosinja in docentka na dunajski Akademiji likovnih umetnosti. V letu 2014 je gostujoča profesorica mesta Dunaj na Tehniški univerzi, v letu 2013 pa je bila gostujoča profesorica na Akademiji likovnih umetnosti v Nürnbergu. Področja njenega delovanja in raziskovanja so sodobna arhitektura in prostorske prakse, urbana transformacija, politike spominjanja, družbeno angažirane umetniške prakse, postkolonialna teorija in feministično zgodovino-pisje. Njeno razstavo *Hands-on Urbanism 1850-2012. The Right to Green* so leta 2012 predstavili v Arhitekturnem centru na Dunaju in istega leta še na beneškem arhitekturnem bienalu. Ob razstavi je pripravila tudi obsežen istoimenski katalog.

Kustosinja: Elke Krasny
Postavitev razstave: Urška Jurman in Polonca Lovšin
Predstavitev lokalnih primerov vrtnarjenja: Maja Simoneti in Darja Fišer
Grafično oblikovanje: Alexander Schuh

Razstavo sofinancira

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Mestna občina
Ljubljana

avstrijski kulturni forum^{ku}

Soorganizatorja

KUD Obrat

IPOP

galerija
DESSA
HANDS-ON URBANISM. THE RIGHT TO GREEN /
PRAKTIČNI URBANIZEM. PRAVICA DO ZELENEGA

september 2014

Zidavska steza 4, SI-1000 Ljubljana

HANDS-ON URBANISM. THE RIGHT TO GREEN / PRAKTIČNI URBANIZEM. PRAVICA DO ZELENEGA

Elke Krasny

Prazno zemljišče je priložnost. Na plodnih tleh. Koliko je vredna skupnost? In koliko stane priložnost?

Hands-On Urbanism / Praktični urbanizem raziskuje urbano vrtnarjenje skozi leče neformalnih naselbin, skupnostnih urbanih akcij in prostorskih politik. Od šokantnega vala modernizacije in industrializacije dalje so se kraji in mesta na različnih koncih sveta srečevali s pomembnimi izzivi. Prebivalci, ki v vsaki krizi najdejo rešitve, razvijajo mestni prostor po principu »od spodaj navzgor«. Neformalno grajenje in eksistenčno vrtnarjenje temeljita na skupnostnih akcijah in samoorganizaciji.

Razstava *Hands-On Urbanism* je zasnovana na večletni kuratorski raziskavi, ki je vključevala tudi terensko delo na različnih celinah. Predstavlja tako zgodovinske kot sodobne primere »od spodaj navzgor« urbanega razvoja v različnih mestih, kot so Amsterdam, Bremen, Čikago, Chimalhuacán, Hong Kong, Istanbul, Leipzig, London, New York, Pariz, Quito in Dunaj. Kot pravi kustosinja: »Urbanizem« od spodaj navzgor« ni izjema pravila, temveč potisna sila urbanega razvoja in pogosto spodbuda spremembam urbane politike.«

Hands-On Urbanism predstavlja alternativno zgodovino urbanizma, ki sproža urgentna vprašanja o odgovornosti arhitektov in načrtovalcev ter o politiki mestnih virov in njihove redistribucije. Sodelovanje med arhitekti, umetniki, prebivalci, vrtnarji, odvetniki, načrtovalci, učitelji in drugimi vzpostavlja pravico do »zelenega«. Razstava kritično odstira zgodovino dejanj prebivalcev, ki proizvajajo hotenje po skupnosti in odgovarjajo na varčevalne ukrepe ter urbane in ekonomske pritiske. Usodo praznega zemljišča sproži seme.

1 **Igrišče hiše Hull, Čikago, 1901**
Jane Addams, feministka in prejemnica Nobelove nagrade za mir, je bila pobudnica socialnega naselja Hull House v čikaškem Near West Side. Skupaj s prebivalci in priseljenci iz različnih koncev sveta se je spopadla z izzivi revščine in industrializacije.

foto © University of Illinois at Chicago Library Jane Addams Memorial Collection

2 **Liz Christy, skupnostna kmetija in vrt Bowery Houston, New York, 1974**
Leta 1973 je Liz Christy, umetnica in stanovalka Loisaida (izraz izhaja iz španske izgovorjave Lower East Side), s številnimi drugimi aktivisti in podporniki začela prvi skupnostni vrt v New Yorku. Kasneje, pod županom R. Giulianijem, je bilo mnogo vrtov Loisaida uničenih.

foto Donald Loggins

3 **aaa - L'atelier d'architecture autogérée (Studio za samoupravno arhitekturo), R-Urban Colombes, Pariz, 2012**
Arhitekturna skupina aaa (ustanovitelja Constantin Petescu in Doina Petrescu) od leta 2008 razvija projekt R-Urban v pariškem predmestju Colombes. Projekt združuje urbano kmetovanje, reciklirni obrat in stanovanjsko kooperativo. Dolgoročen projekt temelji na principih prožnosti in lokalno zaprtih ekoloških ciklih, ki podpirajo razvoj alternativnih modelov bivanja, proizvodnje in potrošnje, med urbanim in ruralnim.

foto Alexandra Maringer

4 **Kmetija Ma Po Po v vasi Ma Shi Po, Hongkong, 2011**
Prve nelegalne kolibe so se pojavile po drugi svetovni vojni. Danes se Becky Au, ustanoviteljica skupnostne kmetije Ma Po Po, skupaj z lokalnimi kmeti, umetniki in oblikovalci iz Hongkonga upira pritisku developerja in se bori za prihodnost vasi.

foto Shu-Mei Huang